

VROEGER SPENEN BIEDT WEINIG VOORDELEN

ir. Herman Vermeer, PV
ing. Anita Hoofs, VPB Sterksel

Het verkorten van de zoogperiode van 4,5 weken tot 3,5 weken levert nauwelijks meer biggen op. De bedrijfsvoering zal intensiever worden door meer periodiek werk. Bovendien zijn de biggen kwetsbaarder, zodat ook de verzorging van de biggen meer aandacht vraagt. Er kan wat op zeugenvoer en dure kraamruimte bespaard worden. Bij een verkorting van de zoogperiode richting 21 dagen wegen de voordelen niet op tegen de nadelen. Voor de zeug kleven er geen nadelen aan het vroeger spenen op 3,5 weken. Dit zijn de conclusies na een onderzoek dat van begin 1986 tot eind 1989 is uitgevoerd op het Varkensproefbedrijf te Sterksel.

In het verleden waren op de Varkensproefbedrijven in Raalte en Sterksel ook al proeven uitgevoerd met betrekking tot de lengte van de zoogperiode. Het betrof toen de teruggang van 6 richting 4 weken. Geconcludeerd werd dat vroeger dan 5 weken spenen geen voordelen bood. Door een veranderende bedrijfsvoering, huisvesting, voersamenstelling en fokkerij, is men in de loop van de tachtiger jaren toch opgeschoven naar een zoogperiode van inmiddels 4 weken. In 1985 is besloten om de relatie tussen de lengte van de zoogperiode en de duurzaamheid van de zeug te onderzoeken. Eind vorig jaar is dit onderzoek afgesloten.

Het onderzoek

Ruim 400 opfokzeugen zijn in 1986, 1987 en 1988 vóór de eerste inseminatie verdeeld over twee proefgroepen. Van één groep werden de biggen in elke cyclus in de vierde week na de geboorte gespeend. In de andere groep gebeurde dat in de vijfde week. De lengte van de gemiddelde zoogperiode kwam zodoende uit

op respectievelijk 3,5 en 4,5 weken. Van deze zeugen zijn de gebruikelijke reproductie-resultaten en het lichaamsgewicht bij spenen geregistreerd.

Een deel van de gespeende biggen en mestvarkens uit beide proefgroepen zijn in de opfok en mesterij gevolgd. Bij deze dieren zijn de groei, de voederconversie, het aantal veterinaire behandelingen en de uitval geregistreerd.

Aantal biggen

Het aantal levend geboren biggen was in de groep die op 3,5 week gespeend werd 0,4 lager dan bij spenen op 4,5 weken (10,8 tegen 11,2 levend geboren biggen per toom). Daarentegen werd de worpindex 0,1 worp per jaar hoger (2,4 tegen 2,3 worpen per jaar). Het verschil in aantal gespeende biggen per worp bedroeg 0,3 biggen in het nadeel van de zeugen die op 3,5 weken gespeend werden (zie tabel 1).

Eerder uitgevoerd buitenlands onderzoek geeft aan, dat bij een zoogperiode korter dan 21 dagen of langer dan 30 dagen de jaarlijkse big-

Tabel 1. Reproductieresultaten van zeugen waarvan de biggen op 3,5 of op 4,5 weken gespeend worden.

	lengte zoogperiode	
	3,5 weken	4,5 weken
levend geboren biggen per worp	10,8	11,2
gespeende biggen per toom	9,6	9,9
worpindex	2,4	2,3
interval spenen-bronst	7,6	7,4

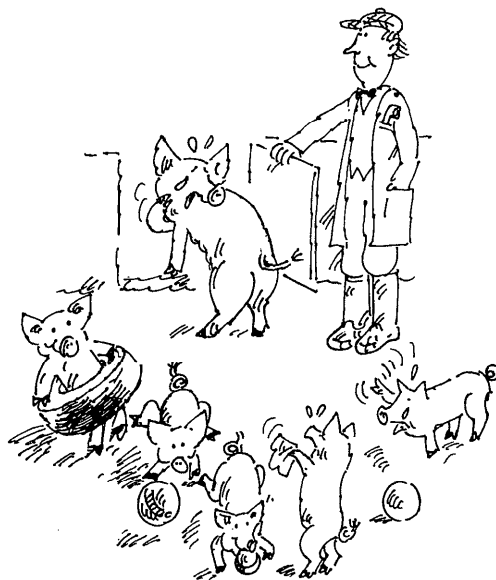
genproductie daalt. Het maximale aantal biggen wordt gehaald met een zoogperiode die tussen de 21 en 30 dagen lang is.

Interval spenen-bronst

Zeugen waarvan de biggen op 3,5 weken gespeend werden, werden meestal minder vlot berig. Het gemiddelde interval spenen-bronst was in dit onderzoek 0,2 dag korter voor de zeugen waarvan de biggen op 4,5 week gespeend werden. Ten opzichte van de 7 dagen tijdwinst door het vroeger spenen is dit verschil te verwaarlozen. Wel moesten er in de vroeg gespeende groep meer zeugen met bronststimulerende middelen behandeld worden (als de zeugen op de 8e dag na spenen niet berig waren, werden ze behandeld met PG600).

Afvoer zeugen

De duurzaamheid van de zeug bij het consequent spenen op 3,5 of 4,5 weken was een van de onderzoekspunten. De uitval verschilde nauwelijks tussen de beide groepen. Ook de uitvalsredenen lieten geen duidelijk verschil zien. De vroeg gespeende zeugen verloren minder gewicht tijdens de zoogperiode. Het was echter niet zo dat met toenemend worpnummer het verschil in lichaamsgewicht tussen de beide proefbehandelingen toenam. Het verkorten van de zoogperiode van 4,5 naar 3,5 weken lijkt geen invloed te hebben op de duurzaamheid van de zeug.

Biggenopfok

De biggen die op 3,5 weken gespeend waren, wogen bij het begin van de opfok 1,4 kg minder dan de biggen die op 4,5 weken gespeend waren. Aan het eind van de opfokperiode waren groei en voederconversie gelijk. Het percentage dieren dat een veterinaire behandeling nodig had lag in de jong opgelegde groep hoger dan in de ouder opgelegde groep, respectievelijk 19 en 12%. Vanwege de langere opfokperiode

Tabel 2. **Samenvatting van effecten van spenen op 3,5 weken ten opzichte van spenen op 4,5 weken.**

aspect	effekt vroeger spenen	opmerkingen
gespeend/worp		-0,3 big/worp
worpinde		+0,1 worp/jaar
interval spenen-bronst		gemiddeld hooguit 0,2 dag later berig
uitval zeugen	0	effekt niet duidelijk
aantal kraam hokken	++	minder kraamhokken bij nieuwbouw
aantal dr.z.plaatsen	—	meer dragende zeugenplaatsen
gesp.biggenplaatsen		langere opfok->meer biggenplaatsen
voer zeug	+	zeug eet minder voer
voer big		big eet meer voer
arbeid		meer periodieke werkzaamheden
groei opfok	0	
gezondheid opfo k		meer ziektebehandelingen
groei mesterij	0	

+ = positief bedrijfseconomisch effect; 0 = geen effect;
- = negatief bedrijfseconomisch effect.

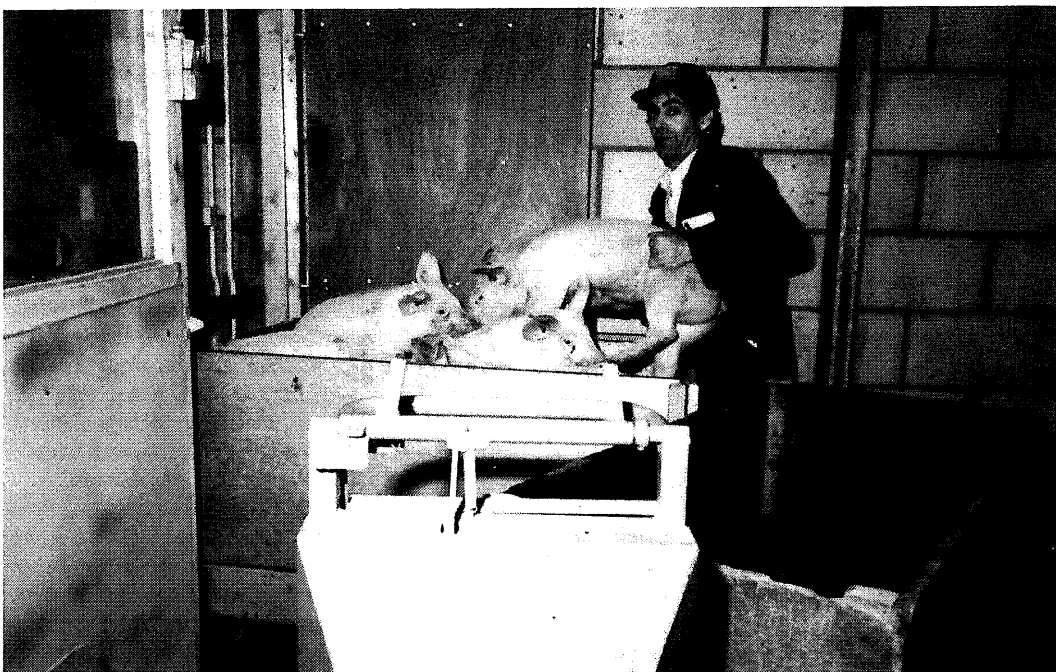
namen de biggen uit de vroeg gespeende groep meer voer op. De zeug nam daarentegen minder voer op door de kortere zoogperiode.

De mestbiggen uit de beide proefgroepen verschilden niet van elkaar. Ze behaalden dezelfde groei en voederconversie. Ook de klassifikatie verschilde niet.

Bedrijfsvoering

Voor huisvesting van zeugen en biggen zal er bij vroeger spenen netto minder (dure) kraamruimte nodig zijn en meer ruimte voor gespeende biggen. Wanneer kraamopfokkoken gebruikt worden is er meer kraamopfokruimte nodig. Er worden immers meer worpen per jaar geboren en de biggen blijven even lang in het kraamopfokhok.

De bedrijfsvoering zal intensiever worden als er eerder gespeend wordt. Er worden meer worpen geboren en de gezondheidszorg voor de biggen vraagt meer aandacht. Vroeger spenen vraagt meer van de managementkwaliteiten van de varkenshouder.

Op het Varkensproefbedrijf worden de biggen bij het spenen gewogen